

208 oldal
1939 SZEP 10

XVIII. évf.

I.

IFJÚ ÉVEK

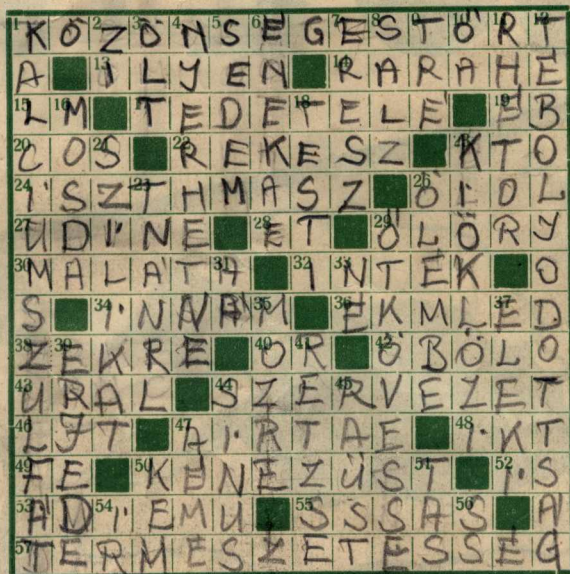

MÓRITZS.

KERESZTREJTVÉNY.

(10 pont)

Filippinyi János

Vízszintes: 1. $\frac{1}{2}$. 13. Mutatónévmás. 14. Rag (kétszer!), indulatszó. 15. El, em. 17. Vissza: létedet. 19, ... er. 20. Cosinus. 22. Ilyen izom is van. 23. Szlovák kérdőnévmás. 24. Tengerszoros. 26. Ööl. 27. Adriai tengerparti város. 28. Latin és. 29. Vissza: y r és gyilkoló. 30. Kávéfajta. 32. Int ige egyik alakja. 34. Nem innék! 36. Kelméd (keverve). 38. A himnusz zeneszerzője. (1 = z). 40. Arany franciául. 42. Tengerpart mentén van, és o. 43. Hegyvonulat (ékezethiba). 44. Organum magyarul. 46. Lajtára is lejtőre is ki lehet egészíteni. 47. Vissza: az a három latinul. 48. Még nem iktatás. 49. Vas vegyjele. 50. Ezüstszulfid. 52. Kötőszó. 53. Fiú becézőnév és ausztráliai madár. 55. Madár, előtte két azonos betű. 57. A szép stílus egyik kelléke.

Függőleges: 1. Kénsavas mész. 2. ... mony. 3. A varróró teszi. 4. Pedig nyerhetne. 5. Hejlyet latinul. 6. Dal és latin kettőshangzó. 7. Magyar népdal kezdőszava. 8. Só németül. 9. Vissza: rag. 10. Ö A. 11. Szónok. 12. Örültség. 16. Mást mos (utolsó betűje hiányzik). 18. Ilyen munkás is van. 21. Kovasav-só. 23. Ököl-lel vágja ki. 25. Tál betűi között N N és R. 26. Nem öledbe. 29. Azt kell követnie. 31. Abc része. 33. Képző. 35. Morze betűi keverve. 37. Eleken lakik. 39. Megerjedt (régiesen). 41. Vissza: női név. 44. Szögfüggvény. 45. Rag és edény. 47. AÉMÉ. 50. ... ény. 51. Az egyik vezér. 54. Az író. 56. Azonos betűk

Eddig elérhető legnagyobb pontszám: 28

28

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1939. SZEPTEMBER.

XVIII. ÉVFOLYAM. 1. SZÁM.

Áll még a Göncöl

Irta: Bódás János.

Csaba seregét vitte fel
hajdanában a magas égbe
s azóta áll, áll s egyre várja
az indulást már ezredéve.

Kifogva nyargalnak csikói
a végtelen ködökbe veszve.
Tüzet lehelnek. Nyerítésük
a földre hallik néha este.

Áll, áll a Göncöl. Égi réten
ütött tábornok tömérdek népe
s várja, lesi, hogy a magyarnak
mikor telik le bűnhődése.

Csak nézi: most hadd vezekeljen,
hadd rángatódzzék, hadd kiáltson,
míg belátja: nála tunyább nép
nincs több sehol a nagy világon.

Áll, áll a Göncöl mozdulatlan,
nem jött még el a harci óra,
nem harci kürtök hangja kell most,
hanem a munka riadója.

De majd egyszer: az égi rétről
felkerekednek mind a népek
felkerekednek s ideszállnak
csillagnyomán Csaba vezérnek.

Robogva indul majd a Göncöl,
száguldanak villámcsikói
s hozza Csaba tömérdek népét
a bitorlókat szerteszőrni.

Áll még a Göncöl. Népe várja,
míg a szíveink összenőnek.
Addig ásót, kapát a kézbe
S vessük a talajt a jövődőnek.

• FARKASY ZOLTÁN VII. •
• 1939 •

PÁLYÁZAT!

Az Ifjú Évek szerkesztősége a következő pályázatokat hirdeti:

1. **VERS.** Jutalom: I. díj 10 pengő, II. díj 5 pengő, III. díj jutalomkönyv.
2. **RAJZ.** (Ceruza, tusrajz, linoleummetszet). Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő, III. díj 5 pengő.
3. **ELBESZÉLÉS VAGY ÚTLEÍRÁS.** Különválasztva felső és alsó osztályosok számára.

Felső osztályosoknak (V—VIII., tanítóképzősök, más közép fokú iskolások). I. díj 20 pengő, II. díj 10 pengő, III. díj 5 pengő.

Alsó osztályosoknak (polgáristák, I—IV. gimn.) I. díj 10 pengő, II. díj 5 pengő, III. díj jutalomkönyv.

Ha örömünkre sok pályázat érkeznék, mint eddig is tettük, szaporítjuk a díjak számát.

A pályázaton részt vehet a lap minden előfizetője. A pályaműveket aláírni nem szabad, hanem jeligével kell ellátni. A nevet borítékban kell ugyanolyan jeligével mellékelni. Írjátok rá az elbeszélésnél, hogy alsós vagy felsős pályázó műve-e.

Beküldési határidő: 1939. nov. 15-e. Eredmény a decemberi számban.

Gondjaim egy kard miatt

Irta: Gyallay Domokos.

I.

Már gimnazista koromban nagyon szerettem a régi leveles ládák kéziratait búvárlani. Valóságos vadászszenvedély fejlődött ki bennem a vidék multjának adatai iránt. Rendre megismerkedtem egy csomó falu történetével. Vitézkedő, vagyonszerző, raboskodó, pörlekedő, templomra és iskolára hagyakozó emberek éledtek föl a két-háromszáz esztendő's írásokból.

Egyetemre kerültem, történelmi és régészeti előadásokat hallgattam. Most már a szakember otthonosságával bíraltam el a levelesládák tartalmát.

Egy nyári szünidő alkalmával Szentmiklóson a Farkas Lőrinc régi levelei között egy csomó végrendeletet találtam, amelyek nemzedékről nemzedékre intézkedtek a Farkas-nemzetség javairól. A jegyzékekben szerepelt egy kard, — amelyet még Farkas Balázs csináltatott volt Bethlen Gábor morvaföldi hadjárására. Az iratokból szépen nyomon lehetett követni a kard történetét. Moldvában, kuruc csatákon, porosz ellen viaskodtak a Farkas-nemzetség tagjai. Az utolsó adat arról szólt, hogy Farkas Pál a franciára volt a karddal. Micsoda nevezetes történelmi emlék! Vajjon megvan-e még a nevezetes kard? Házigazdámhoz siettem. Farkas Lőrinc büszke mosolygással hallgatta meg örvendezésemet.

— Hogyne... Ma is megvan a kard, mindjárt megmutatom!... sietett be a belső szobába.

Megilletődve vettem kezembe az ősi szerszámot. Farkas Lőrinc tovább fűzte a történetet, amit a régi írásokból ki-

olvastam, főként negyvennyolcra tudott érdekes dolgokat mesélni. Apja, Farkas József, Kossuth-husár volt és Bem kommandója alatt vitézkedett. A kardot ő is hazahozta és a német világban zsandártól, spiclitől híven megőrizte.

Farkas Lőrinc elbeszélése mégjobban föllekesített.

— Kedves bátyám, ennek a kardnak a múzeumban van a helye! — mondtam. Nem adná ide, hogy elvigyem Kolozsvárra és beadjam a múzeumba?

A kard után nyúlt, két kézzel emelgette, végigszemlélte.

— Engedjen meg uram, nem adom! — szólt végül. — Fiam van, szüksége lehet rája...

Nem erőltettem a dolgot, de magamban elhatároztam, hogy mégis megmentem a becses ereklyét.

Szünidőm utolsó napjaiban megint meglátogattam Farkas Lőrincet.

— Nézze, bátyám, mégis jó volna a kardot megmutatni a régiségtudósoknak. Nincs mitől félnie: megvizsgálják, talán fényképet is csinálnak róla, ennyi az egész. Karácsonykor hiba nélkül visszahozom.

Tusakodott, de végül mégis beleegyezett, hogy meghordozzam Kolozsváron a féltett portékát.

Magamban — mi tagadás — másként forraltam ki a kard jövődjét. A régiségértárban bizonyosan nagyon fognak kapni rajta és mindent el fognak követni, hogy a tudomány számára megmentsék. Valahogy csak leveszik a lábáról Farkas Lőrincet. Nagy híre kerekedik fölfedezésemnek, talán még az újságok is cikkezni fognak róla.

Kolozsváron jelentkeztem zsákmányommal a régiségtár igazgatójánál. Egy iratot nyújtottam át, amely a kard oknyomozó történetét tartalmazta. Az igazgató egyúttal tanárom is volt az egyetemen. Egy leckeóra végén felszólított, hogy kövessem a régiségtárba, akar velem beszélni. Megdobbant a szívem, bizonyosan a szévely kard!...

A régiségtárban szigorú arccal fordult felém:

— Jelölt úr, önnek fogalma sincs a múzeum rendeltetéséről! — mondotta megrovó hangon. Micsoda ócskavasat hozott a nyakamra? nyúlt a kard után, amely ott feküdt az asztalon, mint valami bűnjel. — Nézze csak, van ezen egy vonásnyi díszítmény? A penge, a

Van ezen egy vonásnyi díszítmény?

Móritz S. V. o. t. rajza, Pápa.

markolat tüntet föl valami figyelemre-méltó sajátságot?

A kardot kimosdatták a rozsdából, eredeti formájában állt előttem. Bizony be kellett látnom, hogy az igazgató jogosan veti föl az alábbi kérdéseket.

— Nos, miért hozta ide? — vizsgáztatott a szigorú ember.

— Kérem a kard története... akartam menteni eljárásomat. Az adatok...

Az igazgató mohón ragadta meg a fonalat.

— Hát ez az, jelölt úr, ami leginkább ön ellen tanuskodik! Önnek tudnia kellene, hogy mi tudományos intézet vagyunk, és nem neveket, évszámokat és kicsinyes legendákat gyűjtünk, hanem tárgyakat, amelyeknek művészi becsé van... Tárgyakat, amelyeknek a fejlődés történetében jelentőségük van! Ha éppen valamely közönséges tárgyhoz nagy esemény emléke fűződik, hát azt is megőrizzük kegyeletből. De lófő székyek kardját?... Ugyan mi címen helyezhetnök el fényes műtárgyak vagy országos jelentőségű történeti emlékek között?... Jegyezze meg jelölt úr, hogy aki a tudományos pályán érdemeket akar szerezni, annak kritikával kell dolgoznia. Ezt vonja le tanulságul mostani tévedéséből..

Megszégyenülten támolyogtam ki a karrdal a nagy tudós szobájából. A magam kudarca is fájt, de még inkább, hogy csak ennyire becsülik az én népem hősiességének emlékét. A lófő széky kardja nem érdemli meg, hogy kegyelettel megőrizzék? — lázadoztam sokáig magamban.

Gonosz, gögös tudomány... Dehát igaza van! — nyugodtam meg végül. — Ez a kard csakugyan nem művészi munka és országos jelentőségű eseményeknek sem volt eszköze.

Hazaviszem Szentmiklóstra: maradjon otthon a kis faluban, legyen büszkesége annak a székely háznak és teremjen új legendákat a fiak és unokák számára!

Karácsonykor visszaadtam a kardot Farkas Lőrincnek. A történetet, amit a régi levelekből összeállítottam, az ő számára is lemásoltam. Nagyon hálás volt, hogy a Farkas-nemzetség dicsőségét messzeföldön, tudós, nagy urak körében is megcsillogtattam.

II.

Tíz esztendő!...

Fagnak, tűznek pusztítása a Kárpátok öles havában.

Zászlóaljunk egy székely menetszázadot kapott pótlásképpen. A század négy szakaszát elosztottuk a zászlóalj négy százada között.

Az őrnagy megszemlélte „az új anyagot”. Annál a szaksznál, amely az én századomnak jutott, megakadt a szeme egy őrmesteren, azaz, hogy nem is magán az őrmesteren, hanem a kardján.

— Micsoda ócska kardot kötött föl maga? — dördült rája keményen.

— Jelentem alássan... ez a mi családi kardunk — felelte zavarodott hangon az őrmester.

— Hallatlan, micsoda visszaélések csúsznak be a hadseregbe! — Majd mordul fordult az őrmester felé. — És az előírás? Családi kardot ír elő a szolgálati szabályzat?...

Az őrmester lesütötte szemét és hallgatott.

— Tessék megvizsgálni a dolgot! — parancsolt rám az őrnagy. Nem tűröm a fegyelmetlenséget.. Tessék elkobozni ezt az elavult kardot.

Az őrmestert magammal vittem a fődőzékembe.

— Hogy hívják? kérdeztem.

— Jelentem alássan, Farkas Péter a nevem.

— Hová való?

— Udvarhelyszéki, szentmiklósi.

Eszembe villant a tízesztendős történet!

— A Farkas Lőrinc fia?

— Az vagyok, jelentem alássan.

— Mutassa a kardját!

Az őrmester átnyujtotta a kardot. Kétségtelen, ez az a kard, amiért annak idején megdorgált a múzeum igazgatója. Csak a hüvelye váltott színt: csukaszürkére festette Farkas Péter.

— Hát ez bizony nem előírásos! — jegyeztem meg felindulásomat leplezve.

— Jelentem alássan, sok elődöm csatázott ezzel a karddal. Úgy vélekedtünk apámmal, hogy nekem is ezzel kell a harcra jönnöm.

— Az elődjei is? Honnét tudja?

— Írás van róla, alássan jelentem. Nevezetes kard ez: Egy fiatal tudós Kolozsváron is meghordozta és írást csinált róla.

Fiatal tudós... persze, persze!

Szeretettel néztem Farkas Péterre. A fiatal tudós kilétét azonban nem árultam el. Majd később, ha jobban megismerkedünk. Hanem a kard becsületét meg fogom védelmezni! A művelődéstörténelemből kitessekelték, de a véres történelemben porbevonhatatlan helye van!

— Maga persze ragaszkodik ehhez a kardhoz? — kérdeztem bátorító hangon.

— Oh főhadnagy úr, még a halál is könnyebben esnék! — fogadkozott az őrmester. — Ha ezzel a karddal maradhatnék...

— Hát jó, megpróbálom! — bocsátottam el nagy barátsággal, ami láthatóan váratlanul érte őt.

A legegyszerűbb utat választottam: az őrnagy elé terjesztettem Farkas Péter mentségét. Elmondottam a székely kard sok százéves történetét, ecseteltem azt a keserűséget, amit a kard eltiltása okozna egy vitézségre termett, lelkes katonának.

— Tegyük próbát! — ajánlottam. — Ha Farkas Péter nem lesz a zászlóalj legderekabb embere, ám vegyük el tőle a régi kardot.

— Hát legyen... a te felelősségre! — tört meg hosszas ostrom után az őrnagy ellenkezése.

Nem vallottam szégyent Farkas Péterrel, nagyszerűen viselkedett az elkövetkező súlyos próbákon. Ő lett a

Főhadnagy úr küldje haza a kardomat. ✓

zászlóalj hőse. A régi kardnak is mind nagyobb lett a becsülete. A legénység úgy beszélt róla, mint valami csodatevő szerről, ami erőt és oltalmat ad a zászlóaljnak.

Magát Farkas Pétert bizony nem oltalmazta meg a csodatevő kard.

Egy éjtszaka hordágyon hozták elém. Robbanó orosz golyó szaggatta szét jobb lábát.

— Főhadnagy úr kérem, — szolt elfojtott kinnal — küldje haza kardomat valamelyik szabadságos katonától. Két fiam van, hadd maradjon rájuk, ha én többé nem viselhetem...!

Bíz abba hosszú hónapok teltek, míg olyan emberre akadtam, aki Szentmiklós felé ment szabadságra. Elküldöttem a kardot. A szabadságos katona hírt hozott Farkas Péterről. Fél lábát levágták, otthon van... tisztelteti a zászlóaljat.

III.

Újabb tíz esztendő.

De mintha egyetlen kínban, lázban vonagló, hosszú éj lett volna!... A hazavesztés gyötrelmei!

Futó látogatások után néhány hetet töltöttem a Székelyföldön. Hallgatóztam, ver-e még a nagybeteg szíve? Mi van Farkas Péterrel, jó vitéz barátommal?

Egy vasárnap délután elsétáltam Szentmiklósrá.

Otthon találtam Farkas Pétert. Nehezen ismert meg a civilruhában, de amint megismert, odavolt az örömtől.

— Hogy megy a sora, Farkas Péter?

— Megvagyunk... a nyomorék lábamat is megszoktam már! — felelt derüs pillantással. — A fiaim, fölkap-

tak, most már nincs hiány a gazdaság körül. Engedjen meg... hazahívom őket!... állt föl és mülábával a kapu felé bicegett.

Visszajött, meleg szóba elegyedünk. Először az asszony jött haza a vasárnapi beszélgetésből. Farkas Péter pár halk szót váltott vele, mire az asszony be ment a házba és az éléskamra körül kezdett forgolódni.

A kard lángoló kérdőjelként tekint le a falról.

De jöttek a fiúk is. Húszéves, bátor pillantású, nyalka legény az egyik, vonakodó, szégyenlős kamasz a másik. Farkas Péter megnevezett.

— A főhadnagy úr! Aki a kardot haza küldte... Hiszen tudjátok..

— Isten éltesse — tisztelt meg kalapleemeléssel a legény. A kamasznak pedig rámtüzesedett a szeme.

Beszélgettünk. Majd az asszony hívására bekövetkezünk a szobába. Hát az ajtóban szemben, a tükör alatt, ott csüng a régi kard, szép módjával szög-re akasztva. Odaléptem, megindultan néztem rája, mint jó ismerősre.

— No öcsém, ismeritek ennek a kardnak a történetét? — kérdeztem a fiúktól.

— Ismerjük! — mosolygott a nagyobbik. — Az írást is ismerjük, édesapám is sokat beszél róla.

— Dejszen, tudják ezek! — hunyortott az apa büszkén.

Uzsonnához ültünk. Folyt az emlékezés az együtt töltött nehéz időkről. Nagy áhitattal hallgatták a fiúk beszédünket. Egyszer a csonka vitéz odaszól a fiainak:

— Ti most aztán el is távozhattok!

Szép tisztességtudással búcsúztak el a fiúk tőlem.

— Derék fiai vannak, Farkas Péter!

— Derék fiúk... de sok gondom van miattuk. A karddal van baj kérem, a régi karddal!

— Mi baj lehet?

— Ezek a fickók néha leoldják a szögről, felkötik derekukra, meg-megsuhogtatják, aztán nekem esnek és faggatnak: mi lesz a karddal, fog-e még csatákon forogni? És fognak-e ők is vele úgy harcolni, mint ahogyan én harcoltam?

— Maga... Farkas Péter? Hogyan érti a maga harcát?

— Én, uram, jó kedvvel, szívem szerint harcoltam. Én örömmel kötöttem fel nagyapáim kardját. De a fiaim? Fognak-e ők is jó kedvvel, szívük szerint?

Megértettem, mi lappang Farkas Péter kérdése mögött. Egy nép emésztő

kétsége, lélekszakadása. Az útjavesztett ember kiáltása.

— Mi lesz a kardunkkal, uram? — csuklott meg a hangja.

Vádoló, nehéz pillantást vetettem a kardra: lám, harmadszor is gondot, bajt gyújt a fejemre... S százszorta nagyobb gondot, mint az eddigiek voltak. Talányt ad föl, amit nem tudok megfejteni. Néztem a kardot: lángoló kérdőjelként tekintett rám a falról.

Végzetes kard! Miért állod el harmadszor is utamat?

— Uram, ha tanácsolna! — sürgett bővebb szóra a csonka vitéz.

— Nem tudok én tanácsolni, Farkas Péter!

— De mit mondjak a fiaimnak: mi lesz immár a kardunkkal?

— *Hogy mi lesz, Farkas Péter? Isten dolga, jövődő rejtelve! A fiainak mondja azt, ami volt. Mondja a multat, a száz esztendőket, a hős elődöket, vészes idők jövetelét és elmúlását. Hogy mi lesz a mi kardunkkal, Farkas Péter? Mondjuk azt, ami volt! De azt mondjuk fiaknak, unokáknak... mondjuk... örökké csak mondjuk!...*

Többet ésszel, mint erővel ✓

Hámosi Feri és hasonszőrü társa,
Cser Miska, kedvet kap a kirándulásra
És mivel biciklit örökölt a nyáron,
„No” — kiált fel Ferkó — „most majd

[kipróbálok!]”

Jó étvágyú lévén egyik úgy, mint másik,
A hátizsákjukat megtölték rogyásig.
Azzal nekivágtak a tervezett útnak...
Három óra múlva egy erdőbe jutnak,
Ott egy fa tövében — úgy látszik, vadalma —
Gyorsan helyet cserélt a zsákok tartalma.
Eddig a hátukat nyomta, de keményen,
Most gyomrukban rejlik még pediglen mélyen.
Csodálatos dolog, hogy bár a súly maradt,
A bicikli mégis nehezebben haladt.
Vissza is fordultak s nem törődve kövel,
Nyomták a gépeket három löerővel,
Amíg is a gép a nagy nyomást nem állja
S letörött Ferkónak az egyik pedálja.
Ép ugyan a gumi, sárhányó és kormány.
Mégis harcképtelen a gép ilyenformán.
Több, mint a fele még hátra van az útnak,
Istenem, Istenem, haza hogyan jutnak?
Vezesse Miska is gépét kötőféken
S közösen tűrjék el a nagy csapást szépen
Vagy menjen előre a szomszéd határba
S géptelen bajtársát ottan majd bevárja
S hogy a közös bajból kivegye a részét,

Neki engedje át épen maradt gépét?

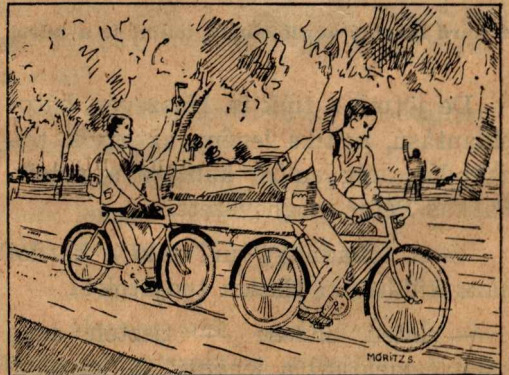
Heuréka! Megvan! Ferkó így kiáltott
S zsebéből egy hosszú kötelet kirántott.
Azzal saját gépét a jó géphez köti,
Miskát vidáman az elsőre fellöki:

„Hidd el, Miska, — mondja — ez aztán csak

[a jó,

Vontass komám, mint az uszályt a gőzhajó”,
Így vonulnak haza. Mig a Miska morog,
Mert a veritéke, mint esőviz csorog,
Addig Ferkó hátul dalolni kezd szörnyen:
„Kinek nincs pedálja, az utazik könnyen!”

Teleik.

Móritz S. V. o. t. rajza, Pápa.

Móritz S. linoleumja.

A gödöllői Pax Ting, mely a világ cserkészleányainak első világ-találkozója volt, s vele egyben úgy hiszem sok sok leánynak első sátor-táborra is, amúgy fiús módra, — nagy fába vágta a fejszéjét. A nemzetközi jóbarátság jegyében, a béke munkálására gyűjtött össze a világ minden tájáról vállalkozó szellemű leányokat, — 1939-ben! Ebben a háborús világban, az ide-oda utazgató államfők, harcibeszédek, hadgyakorlatok, lázas készülődések között készült el ez a sátorváros gyöngé női kezek munkájából és hívó leányszívek szeretetéből, hogy az 1933. évi fiú-jamboree után bemutatassa a leánycserkészlet erőit is a világnak, no meg, hogy *kis lelkiismeret-furdalást is okozzon a felnőtt és felelős férfi-Európának.* Mint galambok a viharban, úgy hatottak ezek a kis egymással barátkozó cserkészleányok, akik egymást karonfogva sétáltak az Erzsébet-park fái alatt, s törték egymás nyel-

vét, tanulták egymás népdalait, tapsolták egymás népi-táncaikat, s verték a hidakat szívek szeretetéből országhatárok, vámsorompók, lövész-árkok és faji elzárkózások felett. Egész Európa asztalra kitett bicskák fölött tárgyalt egymással ezen a nyáron, — Gödöllőn béke volt és szövödtek a megértés barátság-szállai.

A lányok zárkózottabbaknak bizonyultak a jamboree tekintetében, mint a fiúk. 1933-ban állandó majális volt a jamboree a sokezer látogató szórakozására. Budapestnek akkor az volt a legfrissebb szórakozása. Budapest tud nagyon kedves lenni, s jól szórakoztatta a sok idegent. Csakhamar kiköltözött azonban a pesti érdeklődéssel együtt a pesti orcátlanság is, s akkor már megmutatkozott, hogy a *cserkész élet lelkét gyilkolja ez a nagy vendégsereg,* s a szánkbanező látogatókon hiába kértük már számon a gödöllői jamboree romantikáját, tisztaságát, cserkészlelkét. A leányok okultak okosok módjára a más példájából. Csak egy napon lehetett kimeni tábornézésre, különben maguk között maradtak, s maguknak éltek csendben. Úgy érezzük azonban, hogy amint mi sajnáltuk azt a sok csendes órát, amit elraboltak a vendégek, úgy sajnálták a leányok azt a sok kedves órát, amit az elmaradt látogatók hoztak volna. Aki látta azokat a sóvárgó szemeket, a sok száz kaput-ostromló leány arcán, akik mind mamát-papát, pesti ismerőst vártak a Pax Ting rácsán túlről, azok mást nem gondolhatnak.

Az az egy délután is elég volt azonban arra, hogy meggyőződjunk a cserkészlet nagyszerű belső erői, lehetőségei és adottságai felől.

Bebizonyították a lányok, hogy a cserkészlet olyan mozgalom, ami nekik

is való. *Nem úgy ugyan, ahogy mi gondoltuk fiús ésszel.* Mi persze a leánytáborban is magunkat kerestük. Fumigáltuk a földmunkákat, a kapu-építéseket, a tábordíszítést, a menetelést, hiányoltuk a „kicsiarakást”, a nagy kurjantásokat, a lasszózást, s a természetes fiússágokat. De a sátorberendezések, a kézimunkák, a napi csendes foglalkozások, a női szórakozások, a dalolás, s a nemzetközi „tánciskolák”

nyokat vigyen ki, a leánylelket, s leányéletrevalóságot a természetbe és leány módra rendezkedjenek be a leányok a természetben. És amikor a nőit kezdtük keresni a leányjamboreen, akkor boldogan állapítottuk meg azt is, hogy a mi magyar leányainkra ebben is büszkék lehetünk. Ők nem majmolták a fiúkat, hanem mertek és tudtak leányok maradni a szabad sáortáborban is, s nem erőmutatványokra, „amazonságra”, ha-

A győri ev. ifj. egyesület cserkészcsapatának tábora.

hamar észretérítették a felfuvalkodott fiúcserkészeket. Jó leckét kaptunk abból, hogy *nekünk a leányjamboreeban nem a fiújamboreet kell keresnünk, hanem valami újat, hasonlót a mienkhez, de mégis egészen leányost.* Ekkor elkezdtük keresni a leányokat, a leánymegnyilvánulásokat, a leányéletet a sátrakban, vagyis a leánycserkészetet! És megtaláltuk a cserkészetnek egy egész új oldalát. *A leánycserkésztábor nem azért van, hogy utánozza a fiúkat, s belevigye a leányokat valami „fiús” élet hazug romantikájába, vagy tetszelgésébe.* Hanem az a lényege, hogy leá-

nem ügyességre és gyengédségre építették a sátraikat. A külföldiek bizony hamarabb estek áldozatul a „fiússág kísértésének”.

Ez a leányjamboree a cserkészet legjobb tulajdonságait élte.

Tudott népi és nemzetközi lenni egyszerre. A cserkészet mindig arra való ifjúsági mozgalomnak mutatkozott és bizonyult, hogy olyan életre nevelje az ifjúságot, mely tud nagyon hazafi lenni és ideálisan nemzetközi egyszerre. A magyar cserkészet különösen elől járt abban, hogy ugyanakkor, mikor kiépítette a mi magyar hazafiságunkat egy

A kormányzóné a görögök konyhájánál.

szólam hazafiság kártyavára helyett erős népi-érdeklődésű nemzetszolgálat bátyájának — tudott lenni mindig megértés és híd lenni más népek különböző lelke és természete, népi igényei felett. Nálunk a fiúk is olyan jamboreet tudtak csinálni, melyben az angol vagy a lengyel, vagy a japán büszke lehetett a maga angol, lengyel, vagy japán voltára, ugyanakkor benne érezhette magát egy jóbarát ifjúság válogatott képviselő és világot szeretettel átfogó vidám közösségébe. A leányok meg még túlszárnyalták ezt a hangulatot. Amit a nemzetiesség kidomborításában, s szabad, büszke megélésében mutattak, az örökké felejthetetlen marad. Amit itt láttunk népviseletben, népdalban, népitáncban, kézimunkában, az meggyőz bennünket, hogy ebben a táborban mindenkinek helyén volt a szíve. Helyén, a maga népének otthoni az életben. Itt *nem jellemez volt a nemzetiviselet*, magyar, lengyel, holland lányokon, *de természetes*

mindennapiság, otthonias báj. És a magyar népviselet hódított ebben a táborban. Nem volt mit szégyelnünk. A mi népünk ízlése, csín-, szín- és szépérzéke pompás ruhákon és nagyszerű kézimunkákon ejtette ámulatba és kedves női „irigységbe” a külföldi lányokat. „De szépen öltözködik a ti magyar népetek!” Csak hallaná meg azt a bókot az a sok magyar-talajjesztett kis divat-hóbortos „flapperünk”! Ami pedig a nemzetköziséget illeti a leányjamboree is elvégezte a maga hivatását. Az volt ugyan a megfigyelésünk, hogy a leányok sokkal kevésbé tudták egymás nyelvét, s így nehezebben érintkeztek, mint a fiúk, mégis komoly, meleg női barátságok születtek az Erzsébet park fái alatt, s mi hisszük, hogy jelent valamit a világ ellenség-jóbarát serpenyőjében az a pár jószó is, amit itt válthattak a világ cserkészleányai hányatott kis országunk szívében Gödöllőn.

Dán cserkészleányok.

Tudott ez a tábor is a civilizáció és a természetes élet hídjá lenni. Sok elkényeztetett kisleánynak, aki első éjjel búsan sírt a szellős sátor szalmazsákján, lecke volt a természetes életből és a leány táborverés hősies vállalkozása talán megtanított sok lelket arra, hogy nem a civilizáció, de nem is a primitív természetesség az élet célja, hanem a lélek győzelme az emberi élet megépítésében azok között a körülmények között, melybe Isten helyezte az embert.

Magyar ruhás angol lányok. ✓

Tudott a tábor egyházas is lenni amellet, hogy munkálta a felekezeti békét. A tábor nagy többsége nemcsak hogy protestáns, de egyenesen evangélikus volt, óriási képviselőben voltak ugyanis a norvégek, finnek, svédek, észtek, dánok, akik teljes létszámukban a mi hitünkön valóok voltak. A protestáns szószék impozáns, központi oltára lett

a tábornak, hirdette az Istennek szolgáló cserkészlány eszményét, s jól megfért a katolikus oltár is vele. Itt kiki élte a maga hitét, s megbecsülte a másikat.

Végezetül hadd büszkélkedjünk a magunk leányaival. A győri ifjúsági egyesület 85. sz. Nádasdy Tamásné, Kanizsay Orsolya cserkészcsapatának tábora volt ugyanis véleményünk szerint, de mindenkié szerint, aki csak látta és fényképezte, csodálta, — a legszebb, legmagyarabb, legcserkészesebb tábor. A lányok saját kézimunkái, gyönyörű magyar ágytakarók és vánkások, kopjafás köcsögös a tábor előtt, faragott, festett edénytartó, nyitott biblia, a látogatóra lemosolygó Luther rózsza hirdette a nézőnek s a lakóknak egyaránt, hogy itt evangélikus keresztyén magyar leányok laknak a női lelkek szépségszeretetével s testvériességével Isten szolgálatában hazájuk és a világ leányai között. Szíjj Jolán, a győri tanárnő-cserkészvezető, s az a kilenc győri kislány, akik a mi életünket vitték ki boldogan a világ leányai nagy seregszemléjére, fogadják innen a magyar evangélikus diákok köszönetét.

Dezséry László.

A győriek virágos vonata. ✓

Mák Pista VII. oszt. tanuló előadásai az iskoláról

Mák Pista a tízpercben a katedra elé összegyűjtven lelkes hallgatóit imígyen szóla hozzájuk:

Édes öcsém! Először is szelíden intlek benneteket, hogy figyeljete. Egyrészt, mert nem latin órát tartok, hanem művelődéstant, másrészt, mert a figyelmetlent nyakon cserditem, mivel engem a törvény nem tilt el a testi fenyítéktől, mint a tanár urakat.

Szüleitek bizonyára azért hoztak titeket ebbe a nagymultú iskolába, hogy magasabb műveltséget szerezzetek. Ez nagyon tiszteletreméltó törekvés részükről s nem illik lázadni ellene. Tehát semmi esetre se szökjete meg az első szekunda után az iskolából! Elég lesz, ha majd az év végén a hat négyes láttára vesznek ki benneteket.

Az iskola tehát az az intézmény, amely magasabb műveltséget ad. Hogy hogyan képzei el ezt, megmondja a tegnapi tanult latin közmondás: *Non scholae, sed vitae discimus*. Azaz magyarul: Az iskolának nem, hanem az életnek tanulunk. (Jancsi, ne morogj, mert ez a hiteles fordítás!)

Íme az iskola is elismeri, hogy nem neki kell tanulnotok! Alkalmat nyújt ugyan arra, hogy némely kevésbé fontos tárgyban (pl. latin, német, számtan stb.) is turkálhasson az értéktelenebb tanuló, de semmiesetre sem szereti, ha nagyon belemérül. Ehelyett azt kívánja az iskola, hogy mindenki elsajátítsa a magasabb műveltségnek azokat az elemeit, amelyek az élet szempontjából fontosak. Ilyenek alsó osztályosok számára a gombozás, golyózás, a város környékének ismerete, futball, bélyeg és bogárgyűjtés, a felsőbb osztályosoknak pedig az atletika, strandolás, kártya, tánc és más sportok, továbbá az udvarlás tudománya. A sorrend megtartása fontos, mert az utóbbiakhoz már nagyobb szellemi felkészültség szükséges.

Délután rágjátok át jól a hallottakat, tanuljátok meg magyarul a latin mondást s mivel becsengettek és a német tanár úr már közeleg, elmehettek!

Gyorsírással jegyezte
Rák Bandi

Olvasóinkhoz!

A kormányrendelet értelmében le kellett csökkentenünk lapunk oldalszámát, reméljük, nem hosszú időre. Számításunk szerint kb. 200 oldalnyi terjedelemben fogunk ez évben megjelenni, ezért az előfizetési díjat 3 pengőre szállítottuk le. A következő számokban igyekszünk apróbb betűkkel a helyet jobban felhasználni, hogy a lap minél változatosabb maradjon. A megszokott rovatok megmaradnak, a bibliai is jön már a következő számban. A lap minden hó 10-én jelenik meg. A kéziratokat vagy más kérdeznivalót a szerkesztőhöz, előfizetési díjat vagy címváltozást, lapreklamálást a kiadóhivatal vezetőjéhez küldjétek. Ügyeljete a pályázati hirdetményre! A rejtvényeket minden hó 25-ig kérjük.

Írás és élet

Ebben a rovatban kérdés és felelet áll egymás mellett. Az ember kérdez, az Írás felel. Az ember, akit különféle utakon vezet át az élet, örökké kérdez. Nyugtalanul és sokszor kétségbeesve, bűnösen és sokszor hitetlenkedve. Az Írás felel. Bölcsen és megnyugtatón, hitet ad és békét. Az ember kérdez, az Írás felel: „Isten szeret!” Ime:

Irigykedve nézed, hogy mások magasabb polcra jutottak és az emberek megbecsülésében magasabban állnak, mint te?

Óh, nyomd el az irigységet kebledben, gondolj arra, hogy a földön töltött pár esztendő mily elenyésző semmiség lelked örökéletéhez képest. Jusson eszedbe, hogy a földi dicsőség csak füst és pára s az emberek dicsérete és megbecsülése csak olyan, mint a szél fúvása, mely támad és megszűnik! Sohase felejtsd: „A kegyelmi ajándékokban különbség van, de ugyanaz a Lélek! A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr! És különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, aki cselekszi mindezt mindenkivel! Némelyiknek ugyanis bölcseségnek, másinak pedig tudomány beszéde, egynek hit, másnak pedig gyógyítás ajándékai adatnak ugyanazon Lélek által. Némelyiknek csodatévő erőknél munkái, némelyiknek pedig prófétálás, némelyiknek pedig lelkek megítélése, másnak nyelvek nemei, másnak pedig nyelvek magyarázása. De mindezeket egy és ugyanazon Lélek cselekszi, osztogatván

mindenkinek külön, amint akarja.” (I. Kor. 12.)

Földi életed alakulása elbizakodottá, felfuvalkodottá tett?

Szegény földi testvérem, halld az Ige szavát: „Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok.” (Máté 11. 29.) „Aki magát felmagasztalja, megaláztatik és aki magát megalázza, felmagasztaltatik!” (Máté 23. 12.)

Szegény vagy és kétségbeesve reménytelenül gondolsz a holnapra?

Halld és véd szívedbe a szent Igét: „Tekintsétek az égi madarakat, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat. Nem sokkal különbek vagytok-e azoknál? Keressétek először Istennek országát és az Ő igazságát és ezek mind megadatnak néktek. Elég minden napnak a maga baja.” (Máté 6. 26, 33, 34.)

Gazdag és önző felebarátod irigységetkeltően fitogtatja előtted gazdagságát?

Ne irigyeld, hanem sajnáld szegényt, gondolj a gazdagról és a Lázárról szóló bibliai történetre! A pokolban kínlódó gazdag mily irigykedve tekint fel az Ábrahám kebelén boldogan nyugvó Lázárra! (Luk. 16. 19.)

Dr. Sárkány Lóránd.

(Üzenet.)

Jávai laci-konyha.

Rohan az ember

Rohan az ember — vak és süket,
Viszi, ragadja vad széüület,
Csalja lidércfény, gyötri láz,
Szilaj ütemű bős rohanás —
Táncol a téboly, sikolt a vágy:
Tovább... tovább!...

Rohan az ember — vak és merész —,
Nem zabolázza többé az ész —
Nincsen megállás, nincs messzeség,
Nem gát előtte: se föld, se ég —,
S száguld úttalan utakon át:
Tovább... tovább!...

Rohan az ember — perceknek él —
Lihegő mámor, gyönyör: a cél —
Gőzmasinák és gépmadarak

Érckebléből míg a tajték szakad, —
Hívják, csábítják bűvös csodák:
Tovább... tovább!...

Rohan az ember — hajrá no még!
Vérfátyolos köd rejti szemét, —
Száz rém között, hol sátán röhög,
Robog a gép — vész, örvény fölött,
Földi szépségek romjain át:
Tovább... tovább!...

Rohan az ember — mint bánom én,
Kicsiny tanyámnak szelid ölén!
Oh Istenem! hagyd meg nekem
A nagy varázst, a szent varázst:
Ökörnyálás, őszi szántás nyomában
A ballagást!...

Vályi Nagy Géza

A világ legszebb nyilvános kertjei Rómában a Monte Pincio és a Villa Borghese egyesített kerjei. A két kertnek hivatalos adatok szerint 12.258 nagy fája, 4042 rózsatöve, 266 kúszónövény- és kúszórózsatöve és 16.461 m-nyi bokorsövénye van. — Az olasz fővárosban a nyilvános kertek területe meghaladja az ötmillió négyzetmétert.

A leánycserkészek idei világtáborozásán, a Pax Ting-en, öt világrészből 25 nemzetből közel négyezer cserkészleány vett részt.

Anglia legdivatosabb íróője egy Peig Sayers nevű ír halászasszony. Naplójával, amelyben az ír halászok életét írta meg, megnyerte az egyik legnagyobb angol irodalmi díjat.

Belgrád lakossága a legújabb adatok szerint elérte a félmillió főt. Száz évvel ezelőtt a délszláv főváros alig ötezer lakosú helység volt, ma pedig már igazi európai nagyváros.

Óriások még ma is vannak. Például Jan van Avertn belga artista 2 m 70 cm magas.

Amerikában mügyanta segítségével igen jó esőköpenyeket gyártanak. A mügyantával telített esőköpenyek moshatók és vasalhatók, azonkívül olaj, víz és szesz nem hatol át rajtuk. Egy rendes nagyságú férfire készült ilyen esőkabát súlya 625 gramm s igen kicsire összehajtható.

A világ legkisebb rádió-adóállomása Malperass szigetén működik. Mindössze háromwattos és a sziget világító-tornyában van elhelyezve.

A növények közül a legmagasabb életkort a kaliforniai Nemzeti Parkban levő mammutfenyők tartják; az állatvilágban vannak 350 éves krokodilusok. Hasonló életkora van az

elefántnak, a teknősbékának, a papagájnak, sőt a csukának is.

Island szigete 20 éve önálló királyság. Királya a dán király. Önállósága megőrzésére sem hadsereg, sem erődítményekre, sem hadihajókra nincs szüksége. Nincs a szigeten vasút sem, ellenben kitűnő és sűrű úthálózattal rendelkezik, amely nagy mértékben megkönnyíti a gépkocsiközlekedést.

Életbúvárok szerint a legjobb szemű állat az ölyv. Látásának az élessége ötszörte múlja felül az emberét.

Napoleon császár nagyon szerette a kölni vizet. 1806-ban, a porosz háború alatt, 162 üveg illatos vizet használt el.

A világ legnagyobb röntgen-készüléke a londoni Szent Bertalan-kórházban van. A hatalmas készülék egy ismert angol emberbarát, Meyer-Sasson asszony ajándéka és a rákellenes küzdelem célját szolgálja. A 10 m hosszú cső egymillió voltos feszültséget tud kifejteni s gyógyhatása 1000 grammos rádium-éval egyenlő.

Franciaországban összesen 761 vár és kastély van, amelyek még a középkorban épültek. Ezek közül 539 vár és 33 kastély van lakható állapotban.

Pesten az első magyar gyógyszerár a Nagy Kristóf-gyógyszerár volt. Tulajdonosa, Pregardt János még külföldre is küldött megrendelt gyógyszerereket.

A dinamitnál is erősebb a kőolaj és a benzin. Mert míg a dinamit (nitroglicerin) elégségénél csak 1800 kalóriát fejleszt, addig a kőolaj és a benzin 10—12 ezer kalóriát.

Egy közönséges villám fénytömege, ha erejét akkumulátorokba lehetne befogni, tíz villamos izzókörtét 30 évig táplálhatna

P. F.

Anekdoták ✓

Az elégtétel.

Richard Wagner, különösen a próbákon, igen goromba volt. Egy Parsifal-próba alkalmával egy kis udvari színház balettmestere, aki részt vett a rendezésben, a zenedráma szépségeibe egészen elmerülve állt ott, egy színpalhoz támaszkodva. Ekkor felfedezte őt a fáradhatatlan mester sasszeme.

— Mit lábatlankodik, mit bámészkodik itt, maga vén birka? — szólalt meg hirtelen Wagner. — Hiszen úgy sem ért belőle semmit!

Az ekként leszidott balettmester a felhőkből a földre alápottyánva, a jelenlevők halk nevetésétől kísérve, elsompolyog.

A próba után Wagner a művészeket vacsorára meghívta magához a Wahnfried-villába. A megsértett balettmester azonban természetesen kijelentette, hogy csak úgy fogadja el a meghívást, ha a Mester kellő elégtételt ad neki.

A színház kiürült, míg az étterem megtelt és csakugyan a megbántott balettmester is megjelent ott.

— Nos — kérdezte tőle csodálkozva egyik kollégája —, adott önnek elégtételt a Mester?

— Természetesen — válaszolta a táncművész és furfangosan megsimogatta hegyes szakállát. — Amikor a Mesternek tudomására jutott elhatározásom, hogy a vacsorától távol akarok maradni, odajött hozzám és így szólt: „Most már látom, hogy maga tényleg egy vén birka!” Ekkor persze nem tudtam többé ellentállni.

A kolléga.

Ferdinand Gregorovius német történetíró és költő — ki 1891 május 1-én halt meg — lelkes látogatója volt a sörházaknak. Abban az időben a berlini sörházak pincérei értették a módját annak, hogyan kell a borra való biztósítani maguknak. Amikor a vendég fizetett, a pincér tíz pfenniggel kevesebbet adott vissza, kijelentvén, hogy nincs tízpfennigese. Megnyugtatóan egy marék pénzt is mutattak a vendégnek, mely között tényleg egyetlen darab tízpfennigeset sem lehetett találni. Ilyenkor a vendég rendesen azt mondta, hogy rendben van, tartsa meg magának.

Gregorovius egy alkalommal elhatározta, hogy megfigyeli, hogy a pincérek mit csinálnak a tízpfenniges pénzdarabokkal. Csakhamar felfedezte, hogy minden pincér a tízpfennigeseket mellénye balzsebébe teszi, míg a többi pénzt a nadrágján lévő pénzesztáskába.

Elérkezett a fizetés pillanata, a nagy történész hívatta a pincért. A pincér, mint rendesen, tíz pfenniggel kevesebbet adott vissza.

— Félek, — mondta a pincér lázasan keresgélve zsebeiben —, hogy nincs tízpfennigese.

— Próbálja meg a mellénye balzsebében keresni — sugalmazta jószágon Gregorovius.

A pincér csodálkozva nézett a vendégre és a fülébe súgta bizalmasan:

— Látom, hogy ön is pincér, de kérem kartárs urat, ne árulja el senkinek ezt a játékot.

Négyezer lélek a békéért

„Jönnek a cserkészlányok a Pax Tingre”, suttogta a sudár tölgy a park bejáratánál. A többi fák stafétaként vették át a hírt s zizegve, zúgták, adták tovább apró cserjék, hatalmas jegenyék, örökzöld fenyők: jönnek, már itt is vannak!

A gödöllői Erzsébet-park áhitatos csendjét leánykacagás töri meg. 2000 magyar cserkészleánykéz fogja az ásót, veri fel a sátrat, hordja a vizet, szalmazsákot töm, főz, csinosítja sátorotthonát, hogy mire jönnek külföldi testvérei, mint igazi magyar háziasszony mindenben rendelkezésükre állhasson. Két nap alatt készen áll a 8 altábor s mindegyik szívrepesve várja a hozzábeosztott külföldi cserkésztestvéreket. Július 25-én kezdődik vendégeink bevonulása. Arcuk mosolyog, a mesés szép táborhely láttán s fáradtságnak még csak a nyomát sem láttuk rajtuk. Dobszóval, büszke, öntudatos léptekkel jönnek a sudár növésű, kékruhás angol leányok, vígan lépkednek a sárganyakkendős hollandok, a zöld- és kékruhás dánok, a szürkeruhás lengyelek, a vígan éneklő franciák és svájciak, a szőke svédek, a fiúsapkás

norvégek. Csendesen, békés mosollyal az ajkukon menetelnek a szívünkhöz legközelebb álló testvéreink: a finnek és észtek. Szőke hajukon megcsillan a napfény s az *Ezertó* országának, a szép *Suominak*, minden kéksége ott tükröződik szemükben. Írország, Skócia, Lettország s Új Zéland is elküldte leányait a *Pax Tingre*. Mint exotikus látvány tűnik fel az angolok között a feketebőrű, kedves arcú hindu cserkészlány. A meghitt üdvözlések után, kicsomagolás közben megkezdődik a barátkozás. Különböző nyelvű szavak röpködnek a levegőben. Munkába lépnek a tolmácsok. Uralkodó nyelv a német és angol. Cserkészlányaink gyakorolják nyelvtudásukat. Mulatságos és érdekes megfigyelni az egymás nyelvét nem beszélő cserkésztestvérek élénk társalgását. Vendégeink modern, drága sátrai egy-kettőre készen állnak. Meginvitáljuk őket ebédre. Nagyön izlik nekik a magyar étel. A külföldiek felszerelése annyira célszerű, hogy pillanatok alatt kicsomagolnak. De azért szeretettel fogadják a segítő kezét. S amikor először pihennek le a csillagos magyar ég alatt, máris szí-

vükbe fogadtak egy-egy magyar testvért. Júl. 26-án felvonjuk nemzeti zászlónk mellé a kék alapon sárga lóherét ábrázoló *Pax Ting*-zászlót s megkezdődik a rendes tábori élet. Mindenki vígan végzi a munkát, amelyre beosztották. Magyar leányaink délelőtt piros-fehér pettyes kötényben és fejkendőben, mint óriás katicabogarak sűrögnek az ételmisszerelosztó, a konyhák és sátrak körül. Pihenő közben felkeresik új barátnőiket. Különféle leánynevek hangzanak és *Evelynek, Murielek, Eilák* karöltve magyaráznak *Magdiknak, Ilíknak, Juciknak*. Vasárnap a megnyitó ünnepélyen a kedves dallamú *Pax Ting*-induló hangjaira 4000 tagból álló hatalmas család-ként vonultunk fel főméltóságú védnökeink előtt. Minden nemzet elhozta táncát, dalát, színes nemzeti öltözetét. Dalra dallal, táncra táncsal feleltünk. Csillogó szemekkel élvezték külföldi testvéreink bemutatóinkat s mint mindig, most is győzött táncunk is, dalunk is.

Hogy jobban megismerjék szép hazánkat elivttük őket Esztergomba, Szegedre, Kecskemétre, Debrecenbe, Hortobágyra, Aggtelekre, Pécsre, Kassára, Lillafüredre. Nem győztek betelni a sok szép látnivalóval. Szép fővárosunkról, Budapestről csak a legnagyobb elragadtatással beszéltek. Szívükbe lopta magát a cigányzene s a hajón vígan ropták a *Ritka búza* dallamára a csárdást. Kedves igyekezettel tanulgattak magyar szavakat. Csere-ebéd és ozsonna közben jobban megismertük egymás szokásait.

Táborunk életének kimagasló eseménye volt a kormányzóné és Anna kir. hercegnő látogatása. Közvetlen, meleg hangjuk a szívünkhöz szólt. Amikor Főméltóságú Asszonyunk még főztün-

ket is megízlelte, áhitatos hangon szóla meg egyik kis cserkészleány: „Istenem, hát nem csodálatos? Országunk legelső asszonya rálép a mi igénytelen konyhánk földjére!” Büszke, kitörő örömmel fogadtuk vendégeinket s boldogságunk a tetőpontra hágott, amikor egy nap-sütéses reggelen Kormányzó Urunk lovagolt el mellettünk délcegen, mosolygón, örökifjan. Ünnepélyesen és cserkészszeretettel fogadtuk Sibyll svéd kir. hercegnőt s férjét Gusztáv kir. herceget. Közvetlen, kedves modoruk miatt szívünkbe zártuk őket. Mindig, de különösen a látogatási napon tapasztaltuk, hogy magyar népünk szeretettel érdeklődik munkánk iránt. Nyitott szemmel jártunk a *Pax Ting*-en, sokat láttunk, hallottunk, tanultunk. örültünk, hogy a praktikus, értékes külföldi sátrak mellett a mi ízig-vérig magyar hímzéssel és faragással díszített egyszerű sátraink szépen megállták helyüket.

Eseménydús napjaink méltó befejezése volt az esti tábortűz. Különféle táncok, dalok, mind csak közelebb hozták hozzánk az egyes nemzetek lelkét. Egyik kedves angol vezető vezényleésével együtt énekelgettünk a magasan ég felé lobogó tábortűz körül. Az idő is kedvezett táborozásunknak. Forró sugárözönét ontotta ránk a nap. Északi testvéreink bizony még a szép fenyő erdő aljában is izzadtak s gyakran ke-resték fel hűsítő italért a tábori „Büffét”. Mindössze két viharos éjtszakát éltünk át, olyan fülsiketítő dörgeésekkel és villámlásokkal tarkítva, hogy éjjeli óreink alig tudták megvigasztalni a nagyon megijedt dán testvéreket.

Repültek a napok s mindig erősebbé váltak a szeretet száalai, melyek össze-

fűzték a régi levelezőtársakat s az új barátnöket. Cserkészstudásunkat akadályversenyben mértük össze külföldi testvéreinkkel s ezúttal is derekasan megálltuk helyünket.

A cserélgetés (csencselés) már az első napokban megkezdődött, de az utolsó napokban érte el tetőpontját. Magyar leányaink piros, fehér pettyes kendője és köténye volt az angolok vágya. Volt olyan angol, aki még a ruháját is elcserélte s megtörtént, hogy a magyarnak vélt cserkészleány angolul felelt kérdésünkre.

Ki tudná felsorolni azt a sok kedves, megható, vidám képet, jelenetet, amely a lelkiünkben él, mint a Pax Ting emléke? Egyik ilyen kép volt például a nyakkendőt lobogtató hollandok újjongó felvonulása, amellyel tudunkra adták az új kis hercegnő születését.

Így éltünk mi békésen, boldogan a Pax Tingen, amely, mint neve is mutatja békegyűlés akart lenni. Békegyűlés, semmi más. Négyezer lélek hitt a békében s négyezer lélek vitte haza otthonába a béke mustármagját. A búcsú pillanatában különösen éreztük, hogy mennyire szeretjük egymást. Még a „hidegvérű”-nek csúfolt, kedves angol lányokból is kitört a zokogás és sírva szorították magyar testvéreik kezét, amíg csak ki nem rohogott a vonat a gödöllői állomásraól.

Kialudt a tábortűz, elcsendesült a park s a hatalmas fák lombjai áhítatosan zúgtak búcsúzóul: Isten veletek, Béke veletek!

Hütter Erzsébet

(a 85. sz. Nádasdy Tamásné Kanizsai Orsolya cserkészleánycsapat tagja).

Mit nyújt az Evangélikus Egyházkerületek Jóléti Egyesülete

A családban előforduló halálesetkor temetkezési segélyt. Kiházasítási, tanulmányi és neveltetési segélyt. — Élet, nyugdíj, tűz, jég, betörés, baleset, szavatosság, gyár, autó biztosításainak a legolcsóbb díjtételét. — A tagok érdekeit a **Jóléti Egyesület** gondos figyelemmel segíti elő. — Evangélikus egyházát támogatja mindenki, aki a **Jóléti Egyesületet** felkarolja. — Hívja fel mindenki a hittestvérek figyelmét a **Jóléti Egyesületre**.

Felvilágosítással és tájékoztatással szolgál az egyesület központja: Budapest, IV., Fehérhajó-u. 8—10. (Ev. bérház). Telefon: 186—332, valamint a kerületi fiókok: Békéscsaba, Debrecen, Érsekújvár, Győr, Kassa, Miskolc, Pécs, Szeged, Szombathely. Minden egyházköztségben megbízottai vannak az egyesületnek. — Állandóan felveszünk és foglalkoztatunk megfelelő javadalmazással tagszerzőket, hölgyeket is.

Regény.

Irta: **Farkas Zoltán.**

I.

Béla sokáig ácsorgott a konzum ajtaja előtt. Nekidőlt a vaskorlátnak s bámulta a ki-be rajzó tömeget. „Vételezési” nap volt, szatyorban, hátizsákban, hátikosárban cipelte haza az asszony és gyerek nép a járandóságot. Fizetésük kétharmadrészét így kapták, természetben. Ez legalább a családnak jutott. A többinek a sorsa úgy is bizonytalan volt. Többet látott belőle a korcsmáros, mint a sovány, görnyedt asszony és a sok sápadt, rongyos, maszatos gyermek.

A nyirkos, hirtelen-hűvös szeptemberi délelőtt majdnem novemberi arcot mutatott. S Béla mindig is eleven tükörképe volt az időjárásnak. Reménytelen, szürke, sáros, piszkos volt előtte minden. Mint szemben a vedlő vakolatú fal, mint a latyakká taposódott sár, mint a sok kopott ruha és nyomormarta, fásult arc. Alig egy hónapja dobta őket a telepre a nyomorúságuk, de szemét, szívét, idegeit már úgy belepte ez a szürke reménytelenség, mint köröskörül a házakat az évtizedes szénpor és füst. Pedig eleinte még élvezte is a zúgó-zakatoló világ újdonságait. Még mindig nyakig volt abban az álomvilágban, amelyben 16 éves koráig élt a kis felvidéki városkában. A valóság csak most zuhant rá, alig egy hete. Éjjel arra ébredt, hogy édesanyja sír és

félhangon vitatkozik az apjával. Harcolt a gyerekeiért, mint mindig. Reggel aztán tudomására hozta az apja, hogy beiratkozás nem lesz. Nincs miből.

— Eleget költöttünk rád. Most már ereddj, keress magadnak kenyeret.

Úgy szédeltett apja szavai után, mint akit legmélyebb álmából vernek fel hirtlen. Erre nem is gondolt eddig. Hogy vége a szép diákéletnek, tanulásnak, drukkolásoknak, drága pajtáskodásnak, vidám, felhőtlen kacagásoknak, mindennek! Be kell vonulnia a kenyérfontra.

Eltartott vagy három napig, amíg egészen tudatára ébredt a valóságnak, szemébe nézett és leszámolt vele. Álmait nem adta fel. Tanulni fog tovább. Magánúton. Esténként. Napközben meg valami irodában dolgozik. Biztosan kap valami irodai munkát, hisz hat gimnáziumot végzett. S mondják, hogy itt még főtisztviselő is van, akinek nincs többje hat eleminél.

Gyerünk csak! Három nappal ezelőtt felkerekedett és nekivágott a telepnek, hogy „irodai munkát” szerezzen magának. Olyan bátran, mint Botond Bizánc kapujának. Csak az ő kapuja nem nyílt olyan könnyen, mint azé. Az üzemigazgatók, vezető főmérnökök csak mosolyogtak rajta. Angyali naivságú gyerek. De nem volt annyi szív bennük,

hogy megmondják neki a valóságot. Csak küldözgették ide-oda. Próbálja itt, próbálja ott. De bizony hiába próbálta akárhol. Igaz, zörgető szavainak Bontond-buzogánya is mindig erőtlenebb lett. Alig mert már bemenni valahová s alig merte kinyitni a száját. Pedig nincs rosszabb ajánlólevél, mint a gyámoltalan fellépés meg a kásaszáj. De hiába, kipárolgott belőle minden bátorság és lendület. Most is itt toporog már egy órája a konzum előtt. „Bemenjek! Ne menjek?” — veti fel magában a nagy kérdést már talán századszor. De a döntés Rubikonján még mindig nem tudott át-gázolni. De visszafordulni se. Valaki annyira ajánlotta, hogy itt próbálja meg. Nemrég vezették be ezt az ú. n. „kommenciós rendszert” s ezzel nagyon felszaporodott az írásbeli munka. Hátha!

Ebben a tehetetlenné nyomorító novemberes szürkeségben talán sohasem jut el a döntésig, ha nem jön segítségére az ég egy kiadósan csurgó esővel és be nem kergeti a konzum épületébe. Hatalmas terembe jutott. Köröskörül a fal mellett polcok. Földtől a mennyezetig, telezsúfolva fűszerárúval. Előttük U alakban kiszolgáló pult, amelynek külső szélén még mintegy fél méter magas fonott drótrács is feszül, hogy az áruk világát teljesen elkülönítse az U gyomrában hullámzó, zszibongó, itt-ott csoportokban tülekedő sokaságtól. A pulton belül, egymástól szabályos távolságra dolgozik a kiszolgáló személyzet. Mindegyik előtt egy kisebb-nagyobb emberraj tapad a drótrács-hoz s nem a legbárányabb türelemmel várja, mikor kerül sor az ő „könyvére”. A kommenciós könyvét ugyanis mindenki beadja előző nap, sorszámot kap rája és csak másnap megy el az áruért, mert először az irodán „kiírják” a járandóságot.

Ebben a „kiírásban” reménykedik Béla. Sok munkával jár, hátha jut belőle neki is.

Körülnézelődik s itt baloldalt elől meglátja a felírást egy ajtó felett: Iroda. Ide kéne bemenni. De hogyan? A pult köröskörül zárt. De nem. Ott középtájon az üveges pénztárkeret mellett kettészakad, csak valami csapótető köti össze. Ott a bejárás. Épp most emelte fel és ment be rajta egy borotvált képű, szigorú, angolos arcú úr. Tán éppen a főnök? Odabátorkodik a csapótető mellett foglalatoskodó kisasszonyhoz s mondja neki, hogy a főnök úrral szeretne beszélni. Az felnyitja előtte a csapótetőt és az iroda felé int:

— Azt hiszem, bent van.

Na, megy ez, mint a karikacsapás, — bátorkodik neki Béla. Benyit az irodaajtón. Csupa nő görnyed a kommenciós könyvhalmozok fölé. Férfi egy se. Itt tehát nincs főnök. De jobbra a terem végét üvegfal zárja el. Amögött lát három íróasztalt. Egymással szemben két férfi oldalvást egy nő ül mellettük. Ez lesz a főnök szentélye. Odatart, kopog, belép, köszön s aztán megáll zavartan, mert nem tudja, melyikhez forduljon a két férfi közül. Ehhez itt mindjárt, az előbb látott szigorúhoz, vagy ott szemben a tokás, pocakos nagyfejűhöz? Nincs nagy választék, mert a pocakos hangos tárgyalásban van egy őszfejű úrral, ide se figyel. Az angolos azonban egy nagy könyv fölé hajoltan számol komor buzgósággal. Béla kivár egy jókora számoszlopot, kétszeri összedással, keresztstimmeltetéssel. Elég folyékonyan dadogja el mondkáját:

— Alázatos szolgálja. Kérem szépen valami irodai munkát szeretnék. Hat gimnáziumot végeztem...

A szigorú egy szót se szól, csak

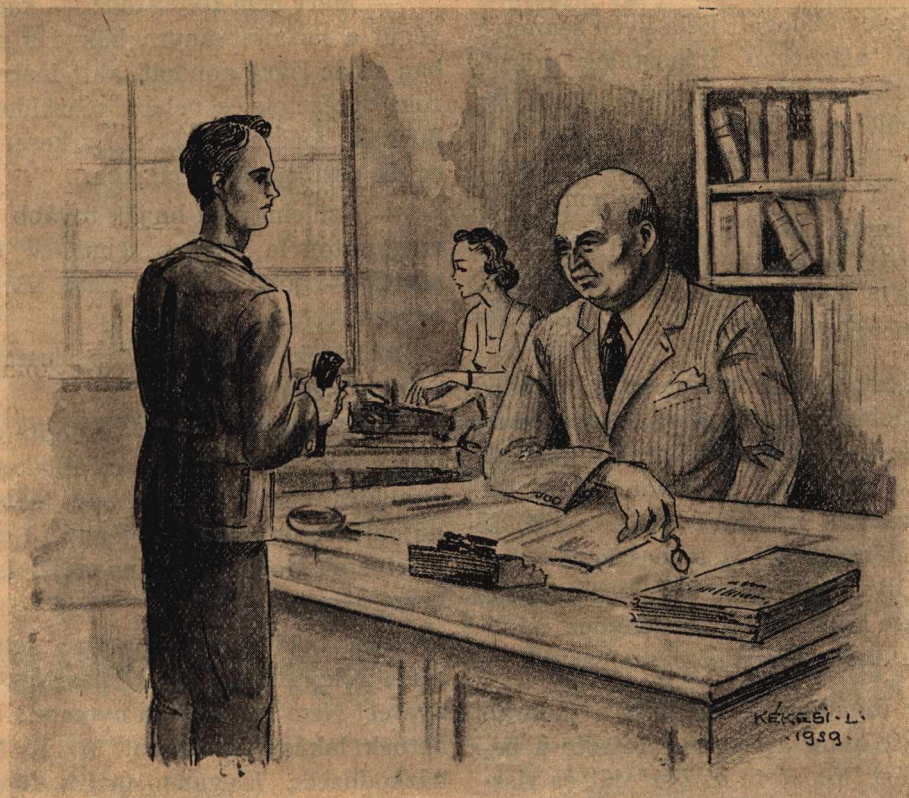
ceruzája hegyével elmetszi és a pocakos felé irányítja a dadogást. S már vissza is bújik számoszlopaiba.

Ebben a pillanatban a pocakos is idefigyel és rászól Bélára:

— Mi az?

A beszélgetés megszakad és a hirtelen támadt csöndben három szempár mered Bélára. Úgy érzi magát, mint a

Béla helyberögződve vár, izzad, nézelődik. Irgalmatlan lealázó az ilyen íróasztal előtti álldogálás. Szinte párolog a szobában a hatalmi gőg az asztal mellett ülőkből. Közömbös nyugalmuk, nemtörődőségük mintha másik világba rekesztenék az álldogálót. Ők bent vannak, birtokolnak, fontosak, összetartoznak. Ha akarják, kegyeskednek észre-

Mindjárt, — veti oda a főnök.

nyulacska éjjel a hirtelen felbukkanó autoreflektor fénykörében. Kiesik az öntudat kormánya, hirtelen hőség és verejtek lepi el, dadogása pedig alig érthető motyogásba fullad:

— Munk... irod... hat gimn...

— Mindjárt, — veti oda a főnök és folytatja a beszélgetést az őszfejuvel.

venni trónusuk zsámolyánál megjelent halandót, ha nem, álldogálhat, mint az alamizsnára váró koldus. Ezért nem szereti a magyar ember, de különösen a szegény ember a hivataloknak még csak a táját sem. Durva, gőgös bakancsal taposnak ott bele a magyar ember ősi egyenlőségi érzéseibe. Ott

egyszerre alattvalóvá, jobbággyá, rab-szolgává alacsonyítják.

Lehet, hogy az asztalok mellett ülök nem is tudnak erről. De vannak, akik nagyon is jól tudják és kéjelegve élvezik íróasztal-trónusuk hatalmi mámorát. S ezek rendszerint a legkisebb egyedei a gőgös iroda-világoknak.

Három nap óta már vagy tizedszer, huszadszor álldogált Béla ilyen semmivé törpülő alázatban íróasztalok körül. Két érzés viaskodott benne. Az egyikkel gyűlölte a pöffeszkedő íróasztalok külön világát. A másikkal kívánczozott, sóvárgott utána. Milyen jó lenne már benne lenni! Ott ülni asztala mellett és közömbös némaság Eifel-tornyáról tekinteni le minden betévedt gyámoltalanul toporgó halandóra.

Mélyen elpirult, mikor ezt a második érzést felfedezte magában. Lám, én is olyan lennék! Zsarnok, hatalmi kéjelgő, mint a többi. Nem. Százszor is nem. Ha Isten valaha íróasztal mellé segíti, le fogja dönteni ezt a terpeszkedő gőgfalat. Olyan kedves, nyájas lesz mindenkire, de különösen a szegényhez, mint-ha az lenne a király, ő a szolga...

Így fogadkozott az alatt a jódarab idő alatt, mire a főnök befejezte a beszélgetést, kikísérte az őszfejűt és visszaérkezett. Akkor se foglalkozott mindjárt Bélával. Láthatólag meg is feledkezett jelenlétéről. A kisasszonnyal tanácskozott, azzal nézegettek különféle papírosokat. Csak úgy véletlenül vette észre, mikor egyszer felpillantott. Levette hát a cvikkerjét és vattatni kezdte:

— Hogy hívnak?

— Seress Béla.

— Van valami bizonyítványod?

Előszedte és átnyujtotta a gimnázium 6. osztályáról szóló évvégi bizonyítványt. S szíve reménykedve dobant. Sikerül, sikerül! Még sehol se jutott odáig, hogy a bizonyítványát is megnézték volna. A főnök látható meglepetéssel nézte a csupa jeles-kettes bizonyítványt.

— Mért nem folytatod? — kérdezte végül a bizonyítványra bökve s magában saját fiára gondolt, akit instruktorok, intézetek és nehéz pénzáldozatok húznak, vonszolnak át nagy keservesen egyik osztályból a másikba.

— Szüleim nem bírják tovább. De... magánúton le akarom tenni az érettségit, — jött meg a szava Bélának egyszerre.

A főnök vállat vont és visszanyujtotta a bizonyítványt.

— Felvehetünk... — mondta aztán bágyadtan kirévedezve az ablakon. — Tanulóra mindig szükség van. Margitka adjon neki egy felvételi jegyet. Lemegy a felvételi irodára, aztán majd jelentkez!

Béla boldogan robogott a felvételi iroda felé. Állást kap! Íróasztalt! Kenyeret! Nem lesz otthon nyomor... Vethetnek lakást, bútorokat. Aztán felruházódhatnak. Elegáns, úrifiú formájú lehet végre ő is. Nem kell mindig ezekben az otthon tákolt idomtalanságokban járni. De esténként tanul majd és év végén úgy le vizsgázik, mint a pinty. Ujjé!... Tombolni és ugrándozni szeretett volna. S mintha az öreg nap is vele érezne, kidugta arcát a felhőrongyok közül és megtáncoltatta mosolyát a nedves föld millió és millió tükröcskéjében.

(Folyt. köv.)

Anekdoták

A szerény tudós.

I. Ferenc császár könyvtárosát, mint túlzottan szerény embert ismerte mindenki. Egyszer egy ismeretlen ember valamit kérdezett tőle a könyvtárban, amire a könyvtáros azt felelte:

— Nem tudom.

— De hiszen a császár azért fizeti Önt, hogy tudja — válaszolta a kötekedni akaró ismeretlen.

— A császár csak azért fizet engem, amit tudok. Ha azért fizetne, amit nem tudok, akkor a birodalom minden pénze sem volna elegendő a fizetésemre.

Hallgatagság és repülés.

Wilbur Wright amerikai aviatikus, a modern aviatika atyja, egy banketten, ahol senkihez egy szót sem szólt, egy felköszöntőre így válaszolt:

— Hölgyeim és uraim, az egyedüli madár, mely jól tud beszélni, a papagáj; azonban repülni nem jól tud.

Ezután két szóval megköszönte a felköszöntést, leült és ismét megkezdte a hallgatást.

Börne és a tudós.

Ludwig Börne német költő egy alkalommal nagyobb társaságban volt, ahol élénken vitatkoztak és Börnét akarata ellenére belevonták a vitába. Egy idősebb tudós nagy hévvel védte álláspontját, Börne ellenkezett, mire a tudós így szólt a költőhöz:

— Fiatal barátom, ön ellent mer mondani nekem? Én az ön korában ebben a dologban számár voltam.

— Uram, ön ifjúságát különösen jól tudta megtartani — felelte Börne.

BETŰREJTVÉNYEK.

(Egyenként 2 pont)

Ével Petrovits János

Nem öreg év, év, év, év

Magdolna Bánki Zoltán

Égtáj -t Használt dolog

Felelés Kossuth Tivadar

S FEL

Lidérc Sándor Judit *Éris*

í &

Rozsnyó Farkas János

Gabona nyó

Magdolna Odorfer Magda

X G Gyümölcs S

Egy könnyű számtan példa.

(3 pont)

Lakos György

Valaki reggel hat órakor Csongrádon beledob a Tiszába egy négyszögletes deszkalapot. Mikor ér az a tőle 30 km távolságra levő Újkécskére, ha a folyó átlagos sebessége 12 km óránként?

*Sohasem, mert Újkécskére
a Tisza folyásán feljebb
van, mint Csongrád.*

SZÓTAGREJTVÉNY.

(3 pont)

Filippinyi János

Szem: én cse: ber: di: tály:
for: ni: zse: gan: ren: nyi: renc:
el: osz: fe: fa: da: lu: az:
sze: ré: dó.

Ha ezeket a szótagokat helyesen kapcsoljuk össze, két költemény címét és azoknak íróit kapjuk.

Berzsenyi Dániel:

Az én osztályfőnökem

Faludi Ferenc:

Szerencse forgóköre

H

BUDAPEST, 1939. SZEPTEMBER.

XVIII. ÉVFOLYAM. 1. SZÁM.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította Algöver Andor.

Főszerkesztő: Dr. Bánkúti Dezső. Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Rempert Elek.

Szerkesztő bizottság: Dr. H. Gaudy László, Bpest, Dr. Keken András, Hódmezővásárhely,

Raskó Kálmán, Szarvas, Dr. Ruhmann Jenő, Sopron, Weiszer Gyula, Nyiregyháza,

Dr. Zelenka Margit, Bpest.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 19.

Kéziratok a felelős szerkesztő lakására, Bpest, VII., Damjanich-u. 28b. III. 22. küldendők.

A kiadóhivatál vezetője: Ruzicska László, Budapest, XI., Váli-út 4. II. 2.

Postatakarékpénztári csekkszám: 26.111.

A lap megjelenik a tanév folyamán minden hónapban.

Előfizetési ára egy évre 3 pengő; egyes szám ára 30 fillér.

ifj. Kellner Ernő könyvnyomdája, Budapest, V., Csáky-utca 10. — 89288

Szohar, Wagner

28